

DARBUOTOJŲ SAUGOS IR SVEIKATOS INSTRUKCIJŲ RENGIMO, INSTRUKTAVIMO TVARKOS APRAŠAS

I. BENDROJI DALIS

1. Darbuotojų saugos ir sveikatos instrukcija (toliau – **instrukcija**) – darbdavio ar darbdaviui atstovaujančio asmens parengtas ir jo nustatyta tvarka patvirtintas dokumentas, kuriuo įvardijami, pateikiami darbo vietoje, darbo aplinkoje esami ir galimi rizikos darbuotojų saugai ir sveikatai veiksniai, nurodomi saugūs darbo metodai bei veiksmai, saugant savo ir kitų darbuotojų sveikatą bei gyvybę. Instrukcija gali būti rašytinės formos arba video, grafinė bei kitos formos laikmenos.

2. Instruktavimas – darbuotojo informavimas apie jo darbovietėje, darbo aplinkoje, darbo vietoje esančius ar galimus pavojus, jų keliamą riziką darbuotojo saugai ir sveikatai, būtinus veiksmus ir apsaugos priemones, kad išvengtų nelaimingų atsitikimų darbe ir sveikatos sutrikimų.

3. Nelaimingas atsitikimas darbe – įvykis darbe, įskaitant eismo įvykį, atliekant darbo funkcijas ar būnant darbo vietoje, dėl kurio darbuotojas patiria žalą sveikatai ir netenka darbingumo nors vienai dienai arba dėl kurio darbuotojas miršta, nustatyta tvarka ištirtas ir pripažintas nelaimingu atsitikimu darbe.

II. DARBUOTOJŲ SAUGOS IR SVEIKATOS INSTRUKCIJŲ RENGIMAS, TIKRINIMAS, KEITIMAS IR PAPILDYMAS

4. Darbuotojų saugos ir sveikatos instrukcijos rengiamos nesant gamintojo parengtos naudojimo instrukcijos arba kai gamintojo parengtoje naudojimo instrukcijoje nepateikiama visa reikalinga informacija (saugios darbo įrenginių naudojimo sąlygos, galimos neįprastos įrenginio naudojimo situacijos ir šių situacijų galimos pasekmės darbuotojų saugai ir sveikatai, praktiniai patarimai, kaip saugiai naudoti darbo įrenginius) darbuotojų saugai ir sveikatai užtikrinti.

5. Instrukcijoje pateikti nurodymai ir reikalavimai yra pritaikyti konkrečiai darbo vietai Centre.

6. Instrukcija yra peržiūrima, pakeičiama, papildoma ir/ar iš naujo patvirtinta (visa ar jos pakeitimas, papildymas) šiais atvejais:

6.1. įsigaliojus naujiems ar pakeistiems darbuotojų saugos ir sveikatos teisės aktams, į kurių reikalavimus yra atsižvelgiama instrukcijoje;

6.2. įvykus nelaimingam atsitikimui darbe ar avarijai ir jų tyrimo metu paaiškėjus, kad reikia pakeisti ar papildyti atitinkamas instrukcijas;

6.3. keičiant darbo sąlygas ir kitais darbuotojų saugai ir sveikatai užtikrinti aktualiais atvejais.

7. Instrukcijų tekstas pateikiamas darbuotojams suprantama kalba.

8. Instrukcijų tekstą tvirtina Centro direktorius.

III. ĮSTAIGOS DARBUOTOJŲ INSTRUKTAVIMAS

9. Įstaigoje organizuojami šie darbuotojų instruktažai darbuotojų saugos ir sveikatos klausimais:

- 9.1. pirminis (darbo vietoje);
- 9.2. periodinis (darbo vietoje);
- 9.3. papildomas (darbo vietoje).

10. Pirminis (darbo vietoje) instruktažas yra organizuojamas visiems darbuotojams, pradedantiems eiti pareigas ar dirbti.

11. Periodinis instruktavimas įstaigos darbuotojams pravedamas ne rečiau kaip kartą per 36 mėn.

12. Papildomai darbuotojai instruktuojami pakeitus darbuotojų saugos ir sveikatos instrukciją (išskyrus redakcinio pobūdžio pakeitimus), darbo vietą, pasikeitus darbo funkcijoms, įvykus sprogimui arba kilus gaisrui, paaiškėjus, kad darbuotojas stokoja reikiamų darbų saugos žinių.

13. Visi instruktažai įforminami „Darbuotojų saugos ir sveikatos instruktavimų registracijos žurnale“.

14. Darbuotojai turi būti supažindinami su įstaigoje parengtomis ir patvirtintomis darbuotojų saugos ir sveikatos instrukcijomis, darbo priemonių ar technologinių procesų techniniais dokumentais, saugos ir sveikatos saugos ženklų taikymu įstaigoje.

15. Per vieną dieną darbuotojas instruktuojamas pagal 3 Darbuotojų saugos ir sveikatos instrukcijas. Instruktavimo metu svarbu išaiškinti darbuotojams kaip saugiai ir sveikatai nepavojingai atlikti jiems pavestus darbus, kad darbuotojai išvengtų traumų ir sveikatos sutrikimų.

16. Dirbantys vienatipėse vietose ar naudojantys tas pačias darbo priemones darbuotojai instruktuojami kartu (grupėje).

17. Darbuotojų instruktavimui naudojama vaizdinė medžiaga, mokomieji filmukai, įvairios rekomendacijos.

18. Darbuotojai, kurie buvo instruktuoti ir apmokyti pagal patvirtintas įstaigos vadovo saugos ir sveikatos instrukcijas, darbo priemonių ar technologinių procesų techninius dokumentus, saugos ir sveikatos saugos ženklus ir buvo laikinai atleisti iš darbo šaltuoju metų periodu (neilgiau kaip 3 mėn.), priėmus iš naujo į darbą, neinstruktuojami ir neapmokomi.

19. Darbuotojai dirbantys arba turintys kontaktą su pavojingomis cheminėmis medžiagomis bei preparatais, turi būti aprūpinti atitinkamomis asmeninės apsaugos priemonėmis.

20. Įstaigos vadovas ar jo paskirtas atsakingas asmuo supažindina darbuotojus, kurie dirba arba turi kontaktą su pavojingomis cheminėmis medžiagomis bei preparatais, saugos duomenų lapais pasirašytinai (instruktavimų registravimų žurnale).

21. Po instruktavimo darbuotojas savo parašu patvirtina, kad išklausė instruktažą, viską suprato ir pavestą darbą galės atlikti saugiai. Darbuotojas, kuris nesuprato, kaip reikia saugiai dirbti ir kuris gali pakenkti savo ir kitų darbuotojų sveikatai, yra instruktuojamas iš naujo.

22. Įvykus nelaimingam atsitikimui darbe ir jų tyrimo metu paaiškėjus, kad darbuotojas pažeidė Darbuotojų saugos ir sveikatos instrukcijos nurodymus, grįžus po nedarbingumo į darbo vietą, darbuotoją privaloma pakartotinai instruktuoti darbuotojų saugos ir sveikatos srityje. Po instruktavimo darbuotojas savo parašu patvirtina, kad pilnai susipažino su instruktavimo medžiaga, viską suprato ir pavestą darbą galės atlikti saugiai.

23. Atlikus Valstybinei darbo inspekcijai patikrinimą darbuotojų saugos ir sveikatos bei darbo santykius reglamentuojančiais klausimais. Sušaukiamas visuotinis darbuotojų susirinkimas, kurio metu darbuotojai yra supažindinami su patikrinimo rezultatais.

IV. DARBUOTOJŲ, DIRBANČIŲ PAVOJINGUS DARBUS, MOKYMO TVARKA

24. Darbuotojai privalo būti apmokyti saugiai dirbti pagal įstaigoje vykdomas pavojingų darbų mokymo programas patvirtintas direktoriaus.

PAVOJINGŲ DARBŲ SĄRAŠAS

Eil. Nr.	Darbų pavadinimas	Pavojingi veiksniai, atsižvelgiant į konkretų darbo pobūdį ir sąlygas	LRV nutarimo punkto Nr.
1	2	4	5
1.	Krovinių kėlimas rankomis	Fizinės pastangos, pavojus susižaloti nugarą	3.4.2.
2.	Darbai atliekami ant paaukštinimo priemonių	Pavojus nukristi	3.4.7.

25. Pavojingus darbus leidžiama atlikti tik įgijusiems reikiamų žinių ir įgūdžių, darbuotojams. Darbuotojų žinios tikrinamos instruktavimą atlikusio asmens, remiantis įstaigoje patvirtintais testais (žodžiu).

VI. DARBUOTOJŲ, KURIE DARBDAVIŲ SUSITARIMU SIUNČIAMY LAIKINAM DARBUI Į KITĄ ĮSTAIGĄ, ATLIEKA KONTROLĖS FUNKCIJAS, TEIKIA PASLAUGAS KITOSE ĮSTAIGOSE, INSTRUKTAVIMO TVARKA

26. Darbuotojas, darbdavių susitarimu pasiūstas laikinam darbui į įstaigą iš kitos įstaigos, turi būti instruktuojamas saugiai dirbti konkrečioje darbo vietoje, nepaisant to, kad įstaigoje, kurioje jis nuolat dirba, buvo nustatyta tvarka apmokytas ir instruktuoatas. Darbdavys ar darbdaviui atstovaujantis asmuo, kurio naudai ir kuriam prižiūrint bei vadovaujant dirba laikinam darbui pasiūstas darbuotojas, šį darbuotoją instruktuoja ir instruktavimą įformina savo nustatyta tvarka:

26.1. priimant į darbą, perkeltant į kitą darbą, pakeitus darbo organizavimą;

26.2. pradėjus naudoti naujas ar modernizuotas darbo priemones;

26.3. pradėjus naudoti naujas technologijas;

26.4. pakeitus ar priėmus naujus darbuotojų saugos ir sveikatos norminius teisės aktus.

27. Darbuotojai, nurodyti Aprašo 26 punkte, instruktavimo metu taip pat turi būti supažindinti su:

27.1. darbuotojų evakavimo planu ir veiksmais, kurie įstaigoje yra numatyti ir privalomi visiems, iškilus pavojui darbo vietoje avarijų, stichinių nelaimių atveju, įstaigos avarijų prevencijos ir likvidavimo priemonių planais;

27.2. įstaigoje paskirtais darbuotojais, atsakingais už pirmosios pagalbos suteikimą, gelbėjimo darbų organizavimą, gaisrų gesinimo ir evakavimo priemones ir kokios priemonės, kilus pavojui, bus panaudotos darbuotojų sveikatai ir gyvybei apsaugoti.

28. Po instruktavimo darbdavys ar darbdaviui atstovaujantis asmuo įsitikina, ar darbuotojas suprato, kaip pavestą darbą atlikti saugiai ir nepakenkti sau ir kitiems darbuotojams. Darbuotojas,

kuris nesuprato, kaip reikia saugiai dirbti ir nepakenkti savo ir kitų darbuotojų sveikatai, turi būti instruktuoatas iš naujo.

29. Darbuotojus, atliekančius kitose įstaigose darbus ar teikiančius paslaugas, ir darbuotojus, atliekančius įstatymų ar kitų norminių teisės aktų nustatytas kontrolės funkcijas, instruktuoja jų darbdaviai ar darbdaviams atstovaujantys asmenys savo nustatyta tvarka. Jei įstaigoje, kurioje atliekamos kontrolės funkcijos, taikomos specifinės profilaktikos ar apsaugos priemonės nuo esamos ar galimos rizikos, šios įstaigos vadovas (jo įgalioti asmenys) informuoja apie tai atvykusius kontrolės funkcijas vykdančius darbuotojus.

30. Du ir daugiau darbdavių, atlikdami darbus toje pačioje darbo vietoje ar darbo vietose, organizuoja darbą taip, kad būtų garantuota visų darbuotojų sauga ir sveikata, įvertina galimus pavojus ir rizikos veiksnius ir prireikus parengia bendradarbiavimo ir veiksmų koordinavimo tvarkos aprašą, kuriame nustato ir darbuotojų instruktavimo tvarką.

31. Laikinojo įdarbinimo įstaiga ir laikinojo darbo naudotojas, vadovaujantis Lietuvos Respublikos įdarbinimo per laikinojo įdarbinimo įmones įstatymu, privalo laikiniams darbuotojams užtikrinti tinkamas, saugias ir sveikatai nekenksmingas darbo sąlygas.

32. Laikinieji darbuotojai instruktuojami tiek laikinojo įdarbinimo įmonėje, tiek ir laikinojo darbo naudotojo įmonėje, vadovaujantis šio Aprašo 26 punkte nustatyta tvarka.

33. Darbdaviui atstovaujantis asmuo, kurio vadovaujamoje įmonėje kitos įmonės, įstaigos darbuotojai atlieka darbus, paskiria atsakingą asmenį, abiejų (ar daugiau) įmonių, įstaigų darbuotojų, veiksmų koordinavimui.
